

πρώτα με τον δίσκο από τους πλουσίους και δσα χρήματα μάγευε, κατόπιν τὰ μοίραζε όλα στους φτωχούς.

Τὸ ντύσιμο καὶ τὸ παρουσιαστικὸ ἐν γένει τοῦ Καντούνη ἦταν... ἀνάρμοστο πρὸς τὸ σῆμα του. Ντυνόταν κατὰ κανόνα πολυτελέστατα καὶ φορούσε μεταξωτὰ ράσα κοντὰ, γιὰ νὰ φαίνονται ἡ ἀσημένιες πόρτες καὶ ἡ μεταξωτὴς περινημίδες του. Χτενιζόταν κατὰ τὴ συνήθεια τῶν γυναικῶν καὶ φορούσε πάντα πλατύγυρο καπέλο.

Ὅταν λειτουργοῦσε, στοίλιζε τὴν ἐκκλησίαν μὲ πολλὰ κερὰ καὶ τεχνιτὰ λουλουδία καὶ παρουσίαζε ἔτσι ἕνα σύνολο μεγαλοπρεπές. Ἦταν ἐχθρὸς τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ ἀποστρεφόμενος τὴ βυζαντινὴ ἀγιογραφία. Στὴν ἐκκλησίαν του ἐψάλλαν εὐρωπαϊκὰ, τόσο οἱ ψάλτες, ὅσο καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, πού ἦταν προικισμένος μὲ μελωδικώτατη φωνή. Ὅταν ἀνέβαινε στὸν ἄμβωνα, μιλοῦσε μὲ ἀρκετὴ εὐφράδεια, ἀλλὰ χωρὶς βαθύτητα.

Ὁ Καντούνης ὡς καλλιτέχνης, ἦταν ὁ δημοφιλέστερος ζωγράφος καὶ ἀγιογράφος τοῦ γηγενοῦ. Ἄν καὶ ὑπολείπονταν στὴν τέχνην ἀπὸ τὸν Κουτούζη, ἐν τούτοις ἐπρωτιμῶντο οἱ δικοὶ του πίνακες καὶ ἐξητοῦντο συχνὰ ἀντίγραφα τους, προωρισμένα εἴτε γιὰ σπίτια, εἴτε γιὰ ναοὺς. Εἰκόνας τὸν σὸζονται ἀκόμα σὲ ὄλες σχεδὸν τὶς παλῆς ἐκκλησίες τῆς Ζακύνθου.

Ὁ ρασοφόρος αὐτὸς ζωγράφος διακρινόταν κυρίως γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τὸν χρωματισμὸ καὶ γιὰ τὴ θυμασίαν ἀπόδοσιν τῶν προσώπων, τὰ ὁποία ἐμοίωζαν σὰν ζωντανά. Διηγούνται μάλιστα ὅτι ἐνὸς Ἰταλὸς φιλότεχνος ἀγόρασε κάποτε ἀπὸ τὸν Καντούνη μιά εἰκόνα, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔσβυσε ὅλα τὰ ἄλλα καὶ ἄφησε μόνον τὸ κεφάλι, τὸ ὁποῖο πῆρε μαζὺ του στὴν Ἰταλία.

Εἶνε ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ Καντούνης εἶχε ἀρκετὰ φυσικὰ χαρίσματα γιὰ τὸν καλλιτεχνικὸ κλάδο πού ἀκολούθησε, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν κατώρθωσε νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἀπαραίτητη ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀμόρφωσαν κατεύθυνσιν. Ἄν τοῦ ἐπέτρεπαν οἱ γονεῖς του νὰ πάῃ γιὰ σπουδὴς στὴν Ἰταλία, ἢ ὁ ξηλόφθονος Κουτούζης νὰ φοιτήσῃ στὸ ἐργαστήριόν του, πιθανώτατα θὰ εἶχανε κατὰ τὶς ἀρχὰς τοῦ περασμένου αἰῶνος ἕναν δεύτερο Γύζη.

Ὁ Νικόλαος Καντούνης ἀπέθανε τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1834, σὲ ἡλικίαν ἄνω τῶν ὀγδόντα ἐτῶν, καὶ ἄφησε πίσω του πλῆθος μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξεληχτηκαν σὲ ὀνομαστοὺς ἀγιογράφους καὶ τῶν ὁποίων ἔργα στολίζουν πάμπολλες παλῆς ἐκκλησίες μας.

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Κάποιος τυπογράφος προσεκλήθη κάποτε νὰ ἐκφωνήσῃ πρόποσι σ' ἕνα συμπόσιον. Σηκώθηκε λοιπὸν καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς συνδαιτημένους τοὺς εἶπε:

— Κύριοι, σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴν πού μοῦ κάνετε. Λόγω ὁμοῦ, δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ σὰς βγάλω. Ἄλλὰ μπορῶ νὰ σὰς... τυπώσω ὅσους θέλετε!...

Ἡ σύζυγος. — Γιῶργο, ἔλαβα ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν μαμά μου. Μοῦ γράφει ὅτι θὰ ἔρθῃ νὰ περάσῃ μαζὺ μας τὶς ἀποκρινές. Τί λές;

Ὁ σύζυγος. — Τίποτε. Ἡ μεγάλες θλίψεις εἶνε σιωπηλές!...

— Ἡ γυναῖκα μου μὲ ἀπατᾷ... Μιά ὄρα τώρα τοὺς παρακολουθῶ στὸ δρόμο, αὐτὴ καὶ τὸν φίλο της...

— Καὶ θὰ ὑποφέρετε, βέβαια...

— Ὡ! ναί... Τὰ παπούτσια μου εἶνε πολὺ... στενά!

— Καλημέρα σας, κύριε δικηγόρε. Σὲ ὅσους ἀπ' τοὺς ὀφειλέτας μου πῆγα καὶ τοὺς ζήτησα τὰ χρήματά μου, μ' ἔστειλαν ὅλοι στὸ διάβολο.

— Καὶ σεῖς τί κάνετε;

— Ἦρθα κατ' εὐθείαν... σὲ σὰς!

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Σήμερα θὰ σὰς πούμε τὴν ἱστορίαν ἐνὸς βασιλῆα πού ἀγαποῦσε νὰ τοῦ διαβάζουν ποιήματα, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ ἀνταμείψῃ ποτὲ κανέναν ποιητὴ γιὰ τοὺς στίχους του.

Ὁ βασιλῆας αὐτὸς εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ μαθαίνῃ ἀπέξω κάθε ποίημα πού τ' ἀκούγε μόνον μιά φορὰ. Εἶχε ἐπίσης κοντὰ του καὶ ἕνα δοῦλο λευκὸ πού μποροῦσε νὰ ἐπαναλάβῃ ἕνα ποίημα, ἀρκεῖ νὰ τὸ εἶχε ἀκούσει δύο φορές. Εἶχε ἀκόμα καὶ μιά σκλάβαν πού μποροῦσε νὰ κινή τὸ ἴδιον ἂν ἀκούγε ν' ἀπαγγέλλουν ἕνα ποίημα τρεῖς φορές.

Κάθε φορὰ λοιπὸν πού παρουσιαζόταν στὸ παλάτι ἕνας ποιητὴς γιὰ ν' ἀπαγγεῖλῃ τὰ ποιήματά του, ὁ βασιλῆας τὸν δεχόταν πρῶτον καὶ τοῦ ὑποσχόταν πὺς ἂν τὰ ἔργα του ἦσαν πρωτότυπα, θὰ τοῦδινε τόσο χρυσάφι, ὅσο ἦταν τὸ βάρος τοῦ λευκώματος, στὸ ὁποῖο εἶχε γραμμῆνους τοὺς στίχους του.

Ὁ ποιητὴς ἀρχίζε τὴν ἀπαγγελίαν του, μὰ ὅταν τελείωνε, ὁ βασιλῆας τοῦ εἶπε:

— Αὐτὸς οἱ στίχοι δὲν εἶνε πρωτότυποι. Τοὺς ἔξερω καὶ ἐγὼ ἀπέξω...

Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἐπανελάμβανε τὸ ποίημα ἀκριβῶς ὅπως τὸ εἶχε πει ὁ ποιητὴς.

— Κι' ὁ δοῦλος μου ἀκόμα τὸ ἔξερε! πρόσθετε ὁ βασιλῆας.

Καὶ διάταξε τὸν δοῦλο του νὰ τὸ ξαναπῇ, πρῶτα πού ἔκεινος τὸ ποῦσε μὲ προθυμίαν, ἀφοῦ εἶχε ἀκούσει τὸ ποίημα δύο φορές, μὰ ἀπὸ τὸν ποιητὴ καὶ μὰ ἀπὸ τὸν βασιλῆα.

— Ἐχω ἀκόμα καὶ μιά σκλάβαν πού ἔξερε καὶ αὐτὴ τοὺς στίχους σου! ἔλεγε ὁ βασιλῆας.

Κι' ἡ σκλάβαν ξανάλεγε καὶ αὐτὴ τὸ ποίημα χωρὶς δυσκολίαν, ἀφοῦ τὸ εἶχε ἀκούσει τρεῖς φορές, τὴν πρώτη ἀπὸ τὸν ποιητὴ, τὴν δευτέραν ἀπὸ τὸν βασιλῆα καὶ τὴν τρίτην ἀπὸ τὸν δοῦλο.

Κι' ἔτσι, οἱ ποιηταὶ ἐφεγγαν ἀπὸ τὸ παλάτι πάντα μ' ἀδειανὰ τὰ χέρια.

Μιά φορὰ ὁμοῦ ἀπὸ τὶς πολλές, ὁ ἔξακουσμένος ποιητὴς Ἐλ-Ἀσμάι, πού εἶχε πάθει καὶ αὐτὸς κάποτε τὸ ἴδιον ρεζιλῆν ἀπὸ τὸν βασιλῆα, τὴν ἔβαλε πείσιμα καὶ ἔκαμε ἕνα ποίημα μὲ πολὺ δύσκολες λέξεις καὶ σπάνιες φράσεις. Κατόπιν ἐντύθηρε ἕνα χωριτικὸ φέρομα καὶ ἔτσι, σχεδὸν ἀγνωρίζοντα πῆγε στὸ παλάτι.

— Ἀπὸ πού εἶσαι ἀδελφέ μου, καὶ τί ζητᾷς ἐδῶ; τὸν ρώτησε ὁ βασιλῆας.

Κι' ὁ ποιητὴς τοῦ ἀπάντησε:

— Ἐγὼ εἶμαι ἕνας ποιητὴς ἀπὸ τὴν περιφέρεια Καουντιέ καὶ ἔκαμα ἕνα ποίημα γιὰ τὴν Μεγαλειότητά σου.

— Ἐξέρεις ὁμοῦ μὲ ποιὰ συμφωνία δέχομαι ν' ἀκούω ποιήματα; Ἄν τὸ ποίημα δὲν εἶνε δικό σου, θὰ φύγῃς χωρὶς νὰ πάρῃς ἀμοιβή.

Ἄν ὁμοῦ εἶνε δικό σου, θὰ σοῦ δώσω τόσο χρυσάφι, ὅσο εἶνε τὸ βάρος τοῦ λευκώματος, ὅπου ἔχεις γραμμῆνους τοὺς στίχους σου.

— Ἄς εἶνε, βασιλῆα μου. Ἐγὼ εἶμαι εὐχαριστωμένος μὲ τοὺς ὄρους σου καὶ δέχομαι νὰ γίνῃ ἔτσι ὅπως λές, ἀποκρίθηκε ὁ ποιητὴς.

Κατόπιν ὁ Ἐλ-Ἀσμάι ἀπάγγειλε τὸ ποιήμα του. Ὁ βασιλῆας ὁμοῦ, πού δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ στὸ νοῦ του τόσο δύσκολους στίχους, ἔγενεψε στὸ δοῦλο του. Μὰ καὶ κείνος δὲν ἐθιμώταν.

— Καλὰ, ἀδελφέ μου, εἶπε τότε ὁ βασιλῆας. Ἐσὺ μούβεις τὴν ἀλήθειαν, φαίνεται. Τὸ ποίημα εἶνε χωρὶς ἀμφιβολίαν δικό σου καὶ ἐγὼ δὲν τὸ ἀκούσα καμμιά φορὰ ὡς τώρα. Δεῖξε μας λοιπὸν ἀπάνω σὲ τί ἔχεις γραμμῆνους τοὺς στίχους σου καὶ ἐγὼ, ὅπως σοῦ ὑποσχέθηκα, θὰ σοῦ δώσω τὸ βάρος του σὲ χρυσάφι.

— Μοῦ κάνεις τὴ χάριν, βασιλῆα μου, εἶπε τότε ὁ ποιητὴς, νὰ στείλῃς ἕνα δοῦλο σου γιὰ νὰ τὸ κουβαλήσῃ;

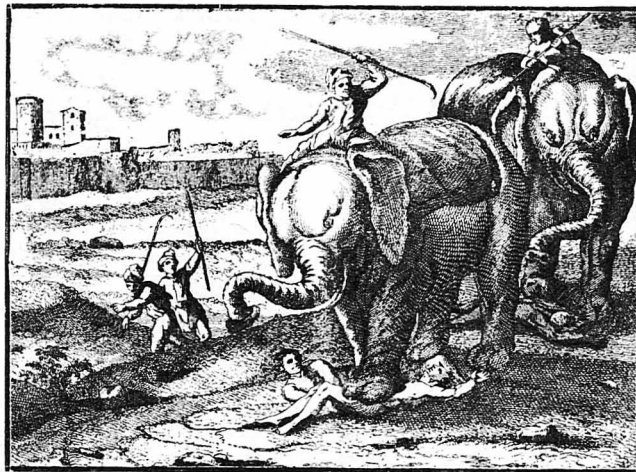
— Νὰ τὸ κουβαλήσῃ! Ποῦ νὰ κουβαλήσῃ; φώναξε ὁ βασιλῆας. Μὰ δὲν ἔχεις γράψει τὸ ποίημα σου ἀπάνω σὲ χαρτί;

— Ὁχι, βασιλῆα μου, ἀπάντησε ὁ ποιητὴς. Ὅταν μούρθε ἡ ἔμπνευσι νὰ γράψω τὸ ποίημά μου, δὲν εἶχα προχέρον χαρτί γιὰ νὰ τὸ σημειώσω καὶ ἔτσι τὸ σκόλλησα πάνω σὲ μιά μαριμάρην κολώναν, πού μοῦ τὴν ἄφησε κληρονομία ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου καὶ πού τώρα βρισκεται στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ μου.

Ὁ βασιλῆας κοκκάλωσε. Θέλοντας ὁμοῦ νὰ κρατήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, ἀναγκάστηκε νὰ δώσῃ στὸν ποιητὴ ὅσο χρυσάφι ζύγισε ἡ κολώναν καὶ γιὰ νὰ μὴν ξαναπαθῇ τὰ ἴδια ἀπὸ κανέναν ἄλλον σὰν τὸν Ἐλ-Ἀσμάι, ἀποφάσισε νὰ πληρώνῃ στὸ ἔξῃς τοὺς ποιητὰς, σύμφωνα μὲ τὴν ἀξίαν τους.

Ε. Π.

ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ



Ὁ μαρτυρικός θάνατος τῶν καταδικῶν, κάτω ἀπὸ τὰ πέλματα τῶν ἐλεφάντων. (Παλιὰ, σπανία Γκραβούρα)

